

عصر کتابخوان‌های دیجیتال

علیرغم این که انتظار می‌رفت ایجاد نسخه‌های الکترونیکی از کتاب‌های مختلف بتواند زندگی افراد علاقه‌مند به کتاب و کتابخوانی را تحت تأثیر خود قرار دهد، نظرسنجی‌های انجام شد...

علیرغم این که انتظار می‌رفت ایجاد نسخه‌های الکترونیکی از کتاب‌های مختلف بتواند زندگی افراد علاقه‌مند به کتاب و کتابخوانی را تحت تأثیر خود قرار دهد، نظرسنجی‌های انجام شده در این باره حاکی از آن است که همچنان این افراد کتابخوانی به شیوه سنتی را به خواندن متن چاپی کتاب روی صفحه نمایشگر ترجیح می‌دهند و دوست دارند ورق زدن صفحات کاغذی کتابی که می‌خوانند را احساس کنند.

همان طور که می‌دانید امروزه فناوری‌های نوین توانسته‌اند به بسیاری از نیازهای ما انسان‌ها در زمینه‌های مختلف پاسخ گویند. یکی از این فناوری‌های جدید در عرصه طراحی و ساخت گجت‌های کامپیوتری، کتابخوان‌های الکترونیکی هستند که براساس نیازها و خواسته‌های افراد علاقه‌مند به کتابخوانی طراحی شده‌اند و با وجود این که مدت زمان زیادی از عرضه کتابخوان‌های الکترونیکی نمی‌گذرد، سر و صدای زیادی به راه انداخته‌اند.

اگرچه پیش از این تصور می‌شد که روزنامه‌هایی شبیه آنچه نخستین بار در مجموعه داستان‌های هری پاتر با آنها آشنا شدیم در داستان‌های علمی-تخیلی هستند که برای تبدیل آنها به حقایق زندگی باید سالیان طولانی در انتظار باشیم، اما دیری نگذشت که این روزنامه‌ها که داشتن تصاویر متحرک از ویژگی‌های منحصر به فرد آنها به شمار می‌رفت به واقعیت مبدل شده و قدم به زندگی واقعی ما انسان‌ها گذاشتند.

وقتی از کتاب خواندن خسته نمی‌شوید

اگرچه کتابخوان‌های الکترونیکی فناوری جدیدی هستند، اما این موفقیت مدیون تلاش‌هایی است که سال‌ها پیش و با پیدایش نخستین کتاب‌های الکترونیکی در سال 1971 میلادی آغاز شد. در این کتاب‌ها به جای چاپ متن روی صفحات کاغذ، متن کتاب یا هر نوشته‌ای از طریق لامپ اشعه کاتدی روی یک صفحه نمایشگر به نمایش درمی‌آمد و به این ترتیب بتدریج و پس از گذشت 28 سال از پیدایش نخستین کتاب‌های الکترونیکی، سرانجام نخستین نسخه دیجیتالی از کتاب‌های الکترونیکی در سال 1999 منتشر شد و از آنجا که تجربه احساسی مشابه کتابخوانی به شیوه سنتی همواره مورد علاقه کتابخوان‌ها بوده است در سال‌های اخیر فناوری‌های جدیدی برای آسان‌سازی کاربرد کتاب‌های الکترونیکی و جلب رضایت مخاطبان این کتاب‌ها تحت عنوان کتابخوان‌های الکترونیکی یا ebook reader به بازار عرضه شده است که در حقیقت کامپیوترهای کوچکی با قابلیت ذخیره‌سازی و بازیابی نسخه‌های متعددی از کتاب‌های الکترونیکی هستند. اگرچه در ابتدا تصور نمی‌شد که عرضه کتابخوان‌های الکترونیکی با استقبال چندانی مواجه شود، اما استقبال علاقه‌مندان به کتابخوانی از کتابخوان‌های الکترونیکی، بسیاری از شرکت‌های بزرگ تولیدکننده تجهیزات کامپیوتری را بر آن داشته است تا با انجام تحقیقات بیشتر درباره نیازهای کاربران، نسل‌های جدیدتری از این کتابخوان‌ها را طراحی و به بازار عرضه کنند.

اغلب کتابخوان‌هایی که تا به امروز به بازار عرضه شده‌اند، نمایشگرهایی به اندازه یک دفترچه یادداشت متوسط هستند که متن کتاب‌های الکترونیکی را به صورت صفحات تک‌رنگ به نمایش درمی‌آورند. در حالتی که نور زمینه نمایشگر خاموش باشد، متن کتاب با رنگ سیاه و با وضوح بسیار بالا در مقایسه با نمایش متن کتاب روی نمایشگرهای کامپیوتری، روی صفحه نمایشگر کتابخوان نقش خواهد بست. به نظر می‌رسد که بزرگ‌ترین موفقیت کتابخوان‌های الکترونیکی در این باشد که توانسته است نقش بسیار مهمی در روند جایگزینی متن‌های الکترونیکی با متون چاپی داشته باشد.

بی‌شک توازن متن‌های الکترونیکی در مقایسه با متون چاپی آسان‌تر است و موجب خستگی چشم‌ها نمی‌شود. این در حالی است که علاوه بر این کتابخوان‌ها از امکانات دیگری نظیر قابلیت بزرگنمایی متن، انتقال متون مختلف از یک سیستم به سیستم دیگر، یادداشت‌برداری و حتی پخش کتاب‌های صوتی نیز برخوردارند، اما آنچه مسلم است این که به نظر نمی‌رسد که سیستم‌های پیشرفته الکترونیکی هم قابلیت جایگزینی با کتاب‌های سنتی و حس و حالی که از خواندن متون چاپی روی صفحات کاغذ در افراد ایجاد می‌شود را داشته باشند. به عبارت دیگر ورق زدن صفحات یک کتاب یا حاشیه‌نویسی در گوشه و کنار یک صفحه کتاب خاطراتی هستند که نمی‌توان آنها را به فراموشی سپرد، اما شاید در آینده‌ای نه‌چندان دور کتابخوان‌های جدیدی طراحی و ساخته شود که بیش از پیش تداعی‌گر فرمت فیزیکی کتاب‌های چاپی باشند و برای مثال کتابخوان‌هایی داشته باشیم که بتوانیم به صورت مجازی یا حتی واقعی صفحات آن را ورق بزنیم و حتی صدای ورق زدن صفحات آن کتاب را نیز بشنویم.

چرا کتابخوان‌های الکترونیکی؟

به طور کلی کتابخوان‌های الکترونیکی نقش بسیار مهمی در سهولت کتابخوانی دارند و به این ترتیب می‌توان به کمک آنها، کتاب‌های مورد علاقه را همه جا با خود همراه داشت تا در هر فرصتی که پیش آمد بخشی از آنها را بخوانیم. این در حالی است که یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کتابخوان‌ها این است که در آنها می‌توان اندازه متن کتاب را به دلخواه تغییر داد. از آنجایی که در این

کتابخوان‌ها متن کتاب براساس فناوری جدیدی موسوم به eink یا جوهر الکترونیکی روی صفحه نمایشگر به نمایش درمی‌آید در مقایسه با صفحات نمایشگر رایانه‌ای که مجهز به فناوری LED هستند، خواندن متن کتاب یا هر نوشته‌ای راحت‌تر بوده و تنها با یک بار شارژ دستگاه می‌توان هزاران صفحه از کتاب را بدون نیاز به شارژ مجدد خواند. با توجه به چنین ویژگی‌هایی باید پذیرفت که استفاده از کتابخوان‌های الکترونیکی برای خواندن این نوع کتاب‌ها در لپ‌تاپ‌ها و حتی آیفون‌ها قابل مقایسه نخواهد بود. کیندل آمازون و سونی ریدر، از مشهورترین و موفق‌ترین کتابخوان‌های عرضه شده به بازار هستند که به عنوان محبوب‌ترین کتابخوان‌ها از نظر کاربران شناخته شده‌اند.

آمازون بزرگ‌ترین سایت فروشنده کتاب‌های کاغذی است که با ارائه کتابخوان الکترونیکی خود موسوم به کیندل به عنوان نخستین فروشنده تخصصی نسخه الکترونیکی از کتاب‌های آمازون قدم در این عرصه گذاشت. کیندل، کتابخوانی است که می‌تواند حدود 30 ساعت بدون نیاز به شارژ مجدد کار کند و این در حالی است که به راحتی در دست جایی می‌گیرد و بسیاری از مشکلاتی که کاربران لپ‌تاپ‌ها با آن مواجه می‌شوند را ندارد. به این ترتیب پیش‌بینی می‌شود که در آینده‌ای نه‌چندان دور نسخه‌های الکترونیکی جایگزین نسخه‌های کاغذی کتابخانه بزرگ آمازون شود. قیمت نهایی کیندل حدود 399 دلار است، اما سونی ریدر که رقیب جدی کیندل محسوب می‌شود، کتابخوان دیگری است که قیمت آن حدود 300 دلار است و ویژگی منحصر به فرد آن در مقایسه با کیندل در این است که انتقال آنلاین نسخه‌های مختلف کتاب‌های الکترونیک به آن از طریق درگاه USB امکان‌پذیر است. یکی از انواع جدید کتابخوان‌های سونی، سونی ریدرهای لمسی است که از نظر اندازه از نمونه‌های قبلی این نوع کتابخوان‌ها کوچک‌تر است و قیمت آن نیز حدود 100 دلار بیشتر از مدل‌های قبلی است. شارژ باتری این کتابخوان لمسی برای مطالعه 7500 کتاب کافی است. از آنجایی که این کتابخوان لمسی است شما تنها با اشاره یک انگشت می‌توانید کتابی را که می‌خوانید ورق بزنید.

قابلیت یادداشت‌برداری در حاشیه متن کتاب و همچنین امکان های‌لایت‌کردن صفحات یا جملاتی از کتاب از مهم‌ترین ویژگی‌های این نسل جدید کتابخوان‌ها هستند. از آنجایی که کتابخوان‌های الکترونیکی در حقیقت نوعی کاغذ الکترونیکی تک‌لایه هستند که متن نوشته با استفاده از نوعی جوهر الکترونیکی در سطح آن به نمایش درخواهد آمد می‌توان از آنها برای مطالعه طولانی‌مدت استفاده کرد که با توجه به اهمیت این موضوع امروزه اغلب روزنامه‌ها و مجلات، چاپ نسخه‌های الکترونیکی را مورد توجه قرار داده‌اند. اگر قصد خرید یک کتابخوان الکترونیکی را داشته باشید با انواع مختلفی از آنها مواجه خواهید شد که از قابلیت‌های مختلفی نظیر اینترنت بی‌سیم، تبدیل متن به گفتار، صفحه نمایش لمسی، بلوتوث، Wi-Fi، صفحه نمایش چرخان و... برخوردار هستند. علی‌رغم این که کیندل و سونی ریدر همچنان در صدر پرفروش‌ترین کتابخوان‌ها در سطح دنیا قرار دارند کتابخوان‌های جدیدتری با قابلیت‌های منحصر به فرد به بازار عرضه شده است که به نظر می‌رسد به زودی به جایگاه مناسبی در جلب رضایت مخاطبان دست‌یابند.

یکی از این کتابخوان‌ها QVE است که تفاوت آن با دیگر کتابخوان‌ها، انعطاف‌پذیری آن است. شما می‌توانید این کتابخوان بسیار سبک را به راحتی همچون یک روزنامه چاپی تا کرده و در کیف خود قرار دهید. نمایشگر آن به اندازه یک کاغذ A4 است و به این ترتیب شما می‌توانید یک نوشته را در اندازه اصلی آن روی نمایشگر مشاهده کنید.

به نظر می‌رسد که این کتابخوان بتواند جایگزین مناسبی برای جزوه‌های دانشگاهی باشد. Skiff نیز یکی دیگر از کتابخوان‌های جدید است که کتابخوانی بزرگ و تمام رنگی است که مشاهده تصاویر رنگی کتاب‌های علمی را برای مخاطب خود لذتبخش‌تر خواهد کرد. این کتابخوان بسیار باریک است و علاوه بر این‌که از شبکه‌های Wi-Fi و 3G پشتیبانی می‌کند مجهز به حافظه 4 گیگابایتی است. اگرچه اسکیف نیز همانند کتابخوان‌های کیندل و سونی از صفحه نمایشگر لمسی و فناوری eink برخوردار است، اما می‌تواند تصاویر متحرک را با سرعت 12 فریم در ثانیه به نمایش درآورد و به عبارت دیگر از سرعت نمایش بسیار خوبی در مقایسه با دیگر کتابخوان‌ها برخوردار است.

اگرچه هنوز راهی طولانی را در جایگزین شدن کتابخوانی به شیوه نوین با کتابخوانی به شیوه سنتی پیش رو خواهیم داشت، اما به نظر می‌رسد که این فناوری‌های جدید بتواند سرآغاز فصل جدیدی در فناوری اطلاعات و ارتباطات باشد.

فرانک فراهانی جم / جام‌جم